

Sygn. akt XI W 4162/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie XI Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSR Aleksandra Smyk

Protokolant Karolina Kowalczyk

w obecności oskarżyciela – nie stawił się, zawiadomiony wokandą

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach 19 września 2018 roku i 17 października 2018 roku

sprawy M. S.

urodzonego (...) w W.

syna W. i K. z domu M.

obwinionego o to, że:

w dniu 12 września 2017 r. w W. przy ul. (...) w Komendzie Rejonowej Policji (...), wbrew obowiązkowi nie udzielił właściwemu organowi państwowemu informacji co do miejsca swojego zatrudnienia,

tj. za wykroczenie z art. 65§2 kw w zw. z art. 65§1 pkt 2 kw.

I. Obwinionego M. S. uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu wnioskiem o ukaranie, który kwalifikuje z art. 65§2 kw i za to na podstawie art. 65§2 kw w zw. z art. 65§1 kw w zw. z art. 24§1 i 3 kw wymierza obwinionemu karę grzywny w wysokości 300 (trzystu) złotych.

II. Zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130 (sto trzydzieści) złotych tytułem kosztów sądowych.

Sygn. akt XI W 4162/17

UZASADNIENIE

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 września 2017 r. M. S. stawił w siedzibie Komendy Rejonowej Policji (...) przy ul. (...) w związku z wezwaniem w charakterze osoby, wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie w sprawie (...) (obecna sygnatura akt sprawy sądowej XI W 714/18) i został przesłuchany. W związku z prowadzeniem przez funkcjonariusza (...) (...) J. P. czynności wyjaśniających również innej sprawy obwinionego, wykorzystując jego stawienie się, został on przesłuchany w charakterze osoby, co której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie także do tejże sprawy, to jest (...) (obecna sygnatura akt sprawy sądowej XI W 3767/17). J. P. przystąpiła do czynności służbowej sporządzenia protokołu z jego udziałem. Przed przedstawieniem zarzutu i odebraniem wyjaśnień odnośnie czynu, w trakcie ustalania niezbędnych, wymaganych ustawowo danych osobo poznawczych obwinionego, zwróciła się do niego o wskazanie miejsca zatrudnienia. M. S. odmówił podania tej informacji, twierdząc, że nie ma takiego obowiązku. Funkcjonariusz Policji pouczyła M. S., że do wskazania takich danych obligują go przepisy prawa, zaś w razie nieudzielenia odpowiedzi popełnia on wykroczenie z art. 65§2 kw. Mimo to, mężczyzna dalej odmawiał odpowiedzi na pytanie o miejsce zatrudnienia.

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie:

- częściowo wyjaśnień obwinionego M. S. (k. 54v.),
 - zeznań świadka J. P. (k. 54v.),
 - notatki urzędowej (k. 1),
 - akt sprawy Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie o sygn. XI W 714/18,
 - akt sprawy Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie o sygn. XI W 3767/17,
 - informacji (...) (...) (k. 58),
 - protokołu przesłuchania obwinionego M. S. w charakterze osoby wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie wraz z pouczeniem oraz wnioskiem o ukaranie (kserokopie k. 60-63),
- oraz innych dowodów zawnioskowanych wnioskiem o ukaranie do przeprowadzenia na rozprawie.

Obwiniony M. S. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu wnioskiem o ukaranie czynu. Wyjaśnił, że po przyjeździe na komendę po wezwaniu pisemnym jakie otrzymał, zostało mu wręczone od razu pouczenie jako dla osoby, co do której istnieje podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, w którym zawarte było pouczenie o możliwości odmowy składania wyjaśnień – z czego skorzystał. Twierdził, że pouczenie to otrzymał zanim podjęto jakiegokolwiek dalsze czynności w postaci przeprowadzenia wywiadu co do jego osoby tj. gdzie mieszka etc., a pokwitował jego odbiór własnym podpisem. Nadto wskazywał, że w jego ocenie Policja gromadzi dane delikatne, a ich zbieranie było dla niego nieuzasadnione i w ten sposób czuł się szykanowany, a informacje takie nie były w tej sytuacji potrzebne. Policja wskazuje co prawda, że dane te mają mieć znaczenie przy wymiarze kary, ale jego zdaniem funkcjonariusze wystawiają mandat, nie zwracając uwagi na zarobki czy miejsce pracy. Dlatego obwiniony pozyskiwanie tego typu informacji traktował jako „chorą ciekawość” Policji.

Sąd dał wiarę obwinionemu w zakresie przedstawionych przez niego okoliczności faktycznych dotyczących tego, że 12 września 2017 roku stawiał się w Komendzie Rejonowej Policji (...) przy ul. (...), gdzie został wezwany w charakterze osoby wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz temu, iż będąc wezwanym przez funkcjonariusza Policji do udzielenia odpowiedzi o miejsce zatrudnienia odmówił jego podania. Były one zgodne z pozostałym materiałem dowodowym w sprawie, w szczególności z zeznaniami świadka J. P. oraz dokumentami, w tym z protokołem przesłuchania obwinionego z 12 września 2017 roku w sprawie (...). W pozostałej zaś części, w której obwiniony twierdził, że nie spoczywał na nim obowiązek wskazywania miejsca jego zatrudnienia nie zasługują one na uwzględnienie, albowiem nie znajdują potwierdzenia w obowiązującym stanie prawnym i są jedynie subiektywną analizą jego przepisów.

Na podstawie postępowania dowodowego przeprowadzonego w toku przewodu sądowego oraz po dokonaniu jego analizy wina obwinionego oraz okoliczności popełnienia zarzucanego mu wnioskiem o ukaranie czynu nie budzą wątpliwości.

Bezspornym jest, iż 12 września 2017 roku w W. przy ul. (...) M. S. stawiał się w Komendzie Rejonowej Policji (...) na wezwanie w charakterze osoby, wobec której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie oraz to, że podczas czynności prowadzonych w jednostce Policji w trakcie odbierania od niego danych osobowo poznawczych odmówił podania miejsca zatrudnienia. Okolicznościom tym obwiniony nie zaprzeczał, a wynikają one także z zeznań świadka J. P., które sąd uznał w całości za wiarygodne. Świadek w sposób spójny i logiczny przedstawiła podejmowane wobec obwinionego czynności, opisując rzeczowo procedurę sporządzania protokołu oraz dokonywania przesłuchania. Świadek precyzyjnie określiła również moment w jakim starała się pozyskać dane osobowo poznawcze od obwinionego. W ocenie sądu świadek jest osobą całkowicie bezstronną, wykonywała obowiązki służbowe zgodnie z najlepszą wiedzą i obowiązującymi przepisami i sąd nie znalazł żadnych

powodów, aby odmówić wiarygodności jej zeznań. Relacja świadka znajduje pełne odzwierciedlenie w dokumencie, to jest protokole przesłuchania M. S. w charakterze osoby co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie (k.60v.). Stan faktyczny zatem, dotyczący nieudzielenia organowi państwowemu informacji o miejscu zatrudnienia przez obwinionego, pozostaje bezsporny. Natomiast kwestią sporną był stan prawny, a mianowicie dokonana przez obwinionego ocena i analiza przepisów prawnych w kontekście stawianego mu zarzutu i jego twierdzenia odnośnie możliwości odmowy udzielania informacji o miejscu zatrudnienia.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 213§1 kpk stosowanym odpowiednio w postępowaniu sprawach o wykroczenia na podstawie art. 54§8 kpw, w postępowaniu należy ustalić tożsamość obwinionego, jego numer Powszechnego (...) (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument, a także wiek obwinionego, jego stosunki rodzinne i majątkowe, wykształcenie, zawód i źródła dochodu, dane o jego karalności, a w miarę możliwości numer telefonu lub adres poczty elektronicznej umożliwiające kontaktowanie się z obwinionym oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP). Obowiązek ustalenia powyższych informacji odnosi się do każdego etapu postępowania, w tym dotyczy także etapu czynności wyjaśniających, które prowadzone są przez oskarżycieli publicznych, w tym przede wszystkim przez Policję. W przypadku stawienia się danej osoby dane te ustalane są przed przystąpieniem do przesłuchania odnośnie czynu karalnego, w związku z którym osoba zostaje wezwana na przesłuchanie. Przed przystąpieniem do tejże czynności osoba winna zostać pouczone o swych prawach i obowiązkach, tak też się stało w sprawie niniejszej – obwinionemu wręczono druk pouczenia (k. 62). W pouczeniu zawarte są prawa i obowiązki osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, co do których kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia stanowi powinność takiego pouczenia. Przepisy kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia zawierają wprost, po określeniu konkretnych praw i obowiązków, zwrot „o czym należy ją pouczyć” i prawa i obowiązki wynikające z tych właśnie przepisów są zawarte w druku pouczenia wręczanego osobie stawiającej się na wezwanie w charakterze przyszłego obwinionego. Wśród tego rodzaju przepisów nie zawiera się przepis mówiący o pouczeniu danej osoby o obowiązku podania swych danych osobo poznawczych, w tym miejsca zatrudnienia, w związku z czym nie można uznać, iż pouczenie o prawach i obowiązkach jest niepełne i zawiera braki. Pouczenie bowiem zawiera tylko te przepisy, które są prawnie wymagane. A zatem nie sposób uznać, iż skoro w doręczonym obwinionemu pouczeniu nie wskazano, iż ma obowiązek podania miejsca zatrudnienia, to niewywiązanie się z tego obowiązku jest usprawiedliwione właśnie brakiem stosownego pouczenia. Jak wskazano powyżej w postępowaniu należy ustalić określone dane osoby, w tym miejsce zatrudnienia jako pozwalające na ustalenie stosunków majątkowych i źródeł dochodu, w związku z czym dane te osoba przesłuchiwana ma obowiązek podać. Dodatkowo należy wskazać na treść art. 57§3 pkt 2 kpw, który wskazuje, iż jednym z wymogów formalnych wniosku o ukaranie wnoszonego przez oskarżyciela publicznego jest wskazanie miejsca zatrudnienia obwinionego. Potwierdza się więc obowiązek oskarżyciela publicznego do uzyskania takich danych od osoby przesłuchiwanej i konieczność udzielenia przez nią takich informacji. W związku z powyższym nie sposób zgodzić się z twierdzeniem obwinionego, że konieczność podania danych o miejscu zatrudnienia była szykanowaniem ze strony Policji, ponieważ była li tylko właściwym wykonywaniem czynności służbowych i wypełnianiem nałożonych ustawowo obowiązków. Zauważyć należy, iż obwiniony podczas rozprawy, przed otwarciem przewodu sądowego, na pytania sądu zadawane także w oparciu o treść art. 213§1 kpk, udzielał odpowiedzi i informacji odnośnie danych osobo poznawczych, w tym podał miejsce zatrudnienia. Są to standardowe procedury wymagane od organów w zależności etapu na jakim dane czynności są prowadzone.

Obwiniony podnosił także, że brak udzielenia przez niego odpowiedzi wynikał z tego, iż nie miał on takiego obowiązku wobec faktu skorzystania przez niego z odmowy składania wyjaśnień. Prawo do odmowy składania wyjaśnień jest oczywistym w procesie karnym, w tym o wykroczenia, gdzie wynika z art. 54§6 kpw. Jednakże prawo to dotyczy tylko i wyłącznie składania wyjaśnień, a wyjaśnienia to etap, gdy obwiniony składa ustne dobrowolne wypowiedzi, następnie zaprotokołowane, dotyczące przedmiotu dowodzenia, to jest czynu karalnego, którego popełnienie się mu zarzuca. Co prawda z powyższego przepisu wynika, że przesłuchanie zaczyna się od momentu powiadomienia o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania, jednakże ten sam przepis stanowi, że prawo do odmowy dotyczy włącznie wyjaśnień. Nie można zatem utożsamiać prawa do odmowy składania wyjaśnień z możliwością

nieudzielenia odpowiedzi na pytania na etapie przesłuchania przed złożeniem wyjaśnień, które to etapy rozgranicza moment przedstawienia zarzutu, powiadomienia o jego treści wpisanego do protokołu przesłuchania. Udzielanie informacji o danych osobowych, stanie rodzinnym, majątkowym, jak i co do miejsca zatrudnienia nie jest zasadniczą częścią przesłuchania odnośnie czynu, w którym to zakresie przysługuje prawo zarówno do odmowy wyjaśnień, jak i odpowiedzi na pytania. Moment, w którym obwiniony został poproszony o wskazanie miejsca zatrudnienia był wstępną częścią przesłuchania służącą do ustalenia jego tożsamości i szeregu innych dotyczących go informacji, a nie etapem przesłuchania ze składaniem wyjaśnień, podczas którego przysługiwałoby mu prawo do ich odmowy. I nie jest to kwestia takiego, a nie innego przyjęcia zapisu protokołu (najpierw zarzut i wyjaśnienia, a później dane osobowe oraz dotyczące sytuacji rodzinnej, majątkowej i wysokości dochodów). Organy mają bowiem w pierwszej kolejności obowiązek ustalenia tożsamości i innych danych – tak sąd przed otwarciem przewodu sądowego tj. odczytaniem wniosku o ukaranie, tak Policja przed przesłuchaniem – a więc przed przedstawieniem zarzutu. Tym samym obwiniony nie mógł na tym etapie prowadzonych wobec niego czynności odmawiać udzielania odpowiedzi i powoływać się w tym zakresie na odmowę składania wyjaśnień, gdyż główna część przesłuchania polegająca na składaniu przez niego wyjaśnień, jeszcze nie była rozpoczęta.

Zachowanie obwinionego M. S. polegające na tym,

że w dniu 12 września 2017 r. w W. przy ul. (...) w Komendzie Rejonowej Policji W., wbrew obowiązkowi nie udzielił właściwemu organowi państwowemu informacji co do miejsca swojego zatrudnienia w pełni wyczerpuje dyspozycję art. 65§2 kw. Zgodnie z jego treścią odpowiedzialności za wykroczenie podlega ten, kto wbrew obowiązkowi nie udziela właściwemu organowi państwowemu lub instytucji, upoważnionej z mocy ustawy do legitymowania, wiadomości m. in. co do swojego miejsca zatrudnienia. Policja jest właściwym organem oraz organem uprawnionym do legitymowania. Przedmiotem ochrony wymienionego przepisu jest autorytet i normalne działanie organów państwowych, w tym Policji. Organy państwowe i instytucje upoważnione z mocy ustawy do legitymowania osób mają prawo, a przy wykonywaniu określonych czynności służbowych - wprost obowiązek opierania się na danych i dokumentach, które są w związku z określoną czynnością potrzebne. Odmowa udzielenia wiadomości o danych osobowych utrudnia lub uniemożliwia pracę właściwym organom lub instytucjom, uniemożliwia wykonanie czynności służbowej lub kontrolnej i w związku z tym nie może być tolerowana. Zachowanie polegające na nieudzieleniu informacji o których mowa w art. 65§2 kw realizuje znamiona tego wykroczenia zawsze gdy istnieje – w konkretnych okolicznościach – podstawa faktyczna do ich żądania. W tym obejmuje sytuacje, w trakcie której Policja – jako uprawniona instytucja żąda wskazania takich informacji o jakich mowa w komentowanym przepisie. Obwiniony był przesłuchiwany w określonym charakterze i w związku z tym funkcjonariusz Policji miał podstawy faktyczne jak i prawne do uzyskania informacji o jego miejscu zatrudnienia.

Przy wymiarze kary sąd uwzględnił stopień społecznej szkodliwości czynu, miał także na uwadze cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do obwinionego. Uwzględnił również stopień winy, pobudki działania, jak również właściwości, warunki osobiste i majątkowe sprawcy, jego stosunki rodzinne, sposób życia przed popełnieniem wykroczenia i zachowanie się po jego popełnieniu. M. S. nie ma osób na utrzymaniu, jest serwisantem zatrudnionym w firmie (...), osiąga miesięczny dochód w kwocie 3800 zł netto, nie posiada majątku, nie był uprzednio karany za przestępstwa (k. 49) ani za wykroczenia (k. 50). Mając zatem na uwadze charakter i okoliczności czynu, skutkujące utrudnieniem pracy i możliwości realizacji obowiązków organom Policji, zdaniem sądu kara grzywny w wysokości 300 złotych orzeczona na podstawie art. 65§2 kw w zw. z art. 65§1 kw w zw. z art. 24§1 i 3 kw będzie odpowiednią sankcją karną za czyn przez obwinionego popełniony oraz sprawi, iż będzie w przyszłości przestrzegał porządku prawnego i więcej wykroczeń nie popełni. Warto dodać, iż obwiniony nie był przesłuchiwany po raz pierwszy, czym można by w pewnym sensie ewentualnie tłumaczyć jego zachowanie przez przyzmat nieznamomości obowiązujących procedur, lecz parokrotnie był wzywany i stawał się w siedzibie Komendy Rejonowej Policji (...) jako osoba podejrzana o popełnienie wykroczenia. Nadto został w sposób szczegółowy pouczony o funkcjonariusza Policji o przysługujących mu prawach i obowiązkach i w ocenie sądu nie było żadnych podstaw, aby obwiniony odmawiał wskazania informacji o miejscu swojego zatrudnienia. W ocenie sądu orzeczona kara będzie sprawiedliwa w odbiorze społecznym i odniesie pożądane

skutki w zakresie prewencji ogólnej, a także spełni cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie kara ma w stosunku do obwinionego osiągnąć.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 119§1 kpw i określono ich wysokość na kwotę 130 zł zasądzając je od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa. Zryczałtowane wydatki w niniejszej sprawie zgodnie z §3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z dnia 29 grudnia 2017 r., poz. 2467) wyniosły bowiem 100 złotych, zaś opłata – na podstawie art. 3 ust. 1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r., Nr 49, poz. 223 j.t. ze zmianami) – 30 złotych. Powyższe rozstrzygnięcie oparto na treści art. 5 ustawy z dnia 09 listopada 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 21 grudnia 2017 r., poz. 2400) – czynności wyjaśniające zakończone przez dniem wejścia w życie ustawy.